മലയൻ സാഹിത്യപാരമ്പര്യത്തിൽ മഹാഭാരതപാരമ്പര്യത്തിന്റെ സ്വാധീനം

എസ്. ശിങ്കാരവേലു

(വിവർത്തനം - എ. പുരുഷോത്തമൻ)

അവതാരിക

അജ്ഞാതകർത്തൃകങ്ങളായ Hikayat Pandawa Jaya (HPJ)[1] അഥവാ *വിജയികളായ പാണ്ഡവരുടെ കഥ*, Hikayat Pandava Lima (HPL)[2] അഥവാ *പഞ്ചപാണ്ഡവകഥ* എന്നീ പൗരാണിക മലയൻ സാഹിത്യകൃതികൾ, മഹാഭാരത പാരമ്പര്യത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു. എ. ഡി. പതിനൊന്നും പന്ത്രണ്ടും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ Mpu Sedah[3] എഴുതിയ *ഭാരത യുദ്ധ* എന്ന കൃതിയുടെ പഴയ ജാവാനീസ് കാവ്യാഖ്യാനങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയാണ് മലയൻ സാഹിത്യത്തിൽ കാണുന്ന മഹാഭാരതാഖ്യാനങ്ങൾ എന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടു വരുന്നു.

മലയൻ ഭാഷ, മിക്കവാറും, ഇസ്ളാം മതത്തിന്റെയും അറബി ഭാഷയുടെയും സ്വാധീനത്തിലായതിനു ശേഷമാണ് ഇന്നത്തെ രൂപത്തിൽ Jawiയിൽ അഥവാ പേഴ്സൊ-അറബിക് ലിപിയിൽ മഹാഭാരതപാരമ്പര്യത്തിന്റെ മലയൻ ആഖ്യാനങ്ങൾ എഴുതപ്പെട്ടത് എന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. മഹാഭാരത പാരമ്പര്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന, നിലവിലുള്ള മലയൻ സാഹിത്യകൃതികൾ രചിക്കപ്പെട്ട കാലഘട്ടം മിക്കവാറും എ. ഡി. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം ആവാം. മലയൻ പ്രവിശ്യയിൽ[4] മലയരാജ്യമായ Melaka അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചത് ഇക്കാലത്താണ്. മഹാഭാരത പാരമ്പര്യത്തിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങൾ, മലയൻ നിഴൽപ്പാവക്കൂത്തായ Wayang Kulitന്റെ [5] ഭാഗമെന്ന നിലയിൽ, അതിനു മുമ്പുള്ള കാലത്തിലെ മലയൻ നാടോടി സാഹിത്യത്തിന്റെ ഭാഗമാണെന്ന് നേരത്തെ അറിയാമായിരുന്നു. പൂർവാധുനിക കാലങ്ങളിൽ ഇന്ത്യൻ രാജ്യങ്ങളും മലയൻ രാജ്യങ്ങളും തമ്മിലുള്ള നിരന്തരമായ സാംസ്കാരിക സമ്പർക്കങ്ങളുടെ ഭാഗമായി, ഇന്ത്യയിലെ പൗരാണിക സാംസ്കാരിക മൂലകങ്ങൾ മലയൻ ജനത സ്വീകരിക്കുകയും സ്വാംശീകരിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ അനന്തരഫലമായിട്ടാണ് ഇത് മിക്കവാറും സംഭവിച്ചത്. ഇനിയുള്ള പുറങ്ങളിൽ, പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങളുടെ നാമരൂപങ്ങൾക്കും സംഭവങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകം പരാമർശനങ്ങൾ കൊടുത്തുകൊണ്ട്, മലയൻ സാഹിത്യകൃതികളിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ട മഹാഭാരത പാരമ്പര്യത്തിന്റെ മുഖ്യ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്താൻ ഒരു ശ്രമം നടത്തുന്നു. മഹാഭാരതപാരമ്പര്യത്തിന്റെ മലയൻ സ്വാംശീകരണത്തിൽ നടന്നിട്ടുള്ള സാംസ്കാരിക പരിവർത്തനത്തിന്റെ സ്വഭാവവും വ്യാപ്തിയും വിലയിരുത്താനാണ് ഈ ഉദ്യമം.

മുഖ്യകഥാപാത്രങ്ങളുടെ നാമരൂപങ്ങൾ

Malay Hikat Pandawa Jaya/ Pandawa Lima[6]	സംസ്കൃത മഹാഭാരതം
(1)കോരവർ	കൗരവർ
(ആര്യമഹാരാജാ) ദസ്തരത	ധൃതരാഷ്ട്രർ
ദേവി ഗാന്ധാരി	ഗാന്ധാരി
ദുര്യോധന മഹാരാജാ	ദുര്യോധനൻ/സുയോധനൻ
ദേവി ബാനവതി/ (ദുര്യോധനന്റെ ഭാര്യ)	ഭാനുമതി
ലക്ഷ്മണകുമാരൻ/ (ദുര്യോധനന്റെ മകൻ)	ലക്ഷ്മണൻ
സംഗ് ദുർശാസനൻ	ദുശ്ശാസനൻ
മഹാരാജാ കർണ്ണൻ/ അംബാകർണ്ണൻ	കർണ്ണൻ/ വൈകർത്തനൻ
പതി സങ്കുനി	ശകുനി
(2) പാണ്ഡവർ	
പാണ്ഡു മഹാരാജാവ്	പാണ്ഡു
ബേടാര കുന്തി	കുന്തി
ദേവി മാദ്രി	മാദ്രി
ധർമ്മവാംഗ്സ മഹാരാജാവ്	യുധിഷ്ഠിരൻ
സംഗ് ഭീമൻ/ വൃകുദാരൻ	ഭീമൻ/ വൃകോദരൻ
സംഗ് രാജ്ജന/ പമാദി	അർജ്ജുനൻ/ധനഞ്ജയൻ/ പാർത്ഥൻ
സകുലൻ/സികുലൻ	നകുലൻ
സദേവൻ	സഹദേവൻ
ദേവി ദെർപാദി/ദ്രോപദി	ദ്രൗപദി/കൃഷ്ണ
(3) പാണ്ഡവരുടെ ഭാര്യാമക്കൾ	
രാജ്ജനന്റെ ഭാര്യമാർ:	അർജ്ജുനന്റെ ഭാര്യമാർ:
ദേവി സുഭദ്ര	സുഭദ്ര
ദേവി രുക്മിണി	രുഗ്മിണി(?)(ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഭാര്യ)
ദേവി രത്ത ഉലൂപി	ഉലൂപി
ദേവി സെരികണ്ഡി	(താഴെ നോക്കുക)
സംഗ് ഭിമന്യു (സുഭദ്രയിൽ രാജ്ജനന്റെ മകൻ)	അഭിമന്യു (സുഭദ്രയിൽ അർജ്ജുനന്റെ മകൻ)

പ്രദ്യമേനൻ	പ്രദ്യുമ്നൻ(?)(ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മകൻ)
ഇരാവാൻ (രാവനകുമാരൻ)	ഇരാവത്/ഇരാവാൻ
(ഉലൂപിയിൽ രാജ്ജുനന്റെ മകൻ)	(ഉലൂപിയിൽ അർജ്ജുനന്റെ മകൻ)
ദേവി അരിംബി (ഭീമന്റെ ഭാര്യ)	ഹിഡിംബ (ഭീമന്റെ ഭാര്യ)
ഘടോത്ക്കച മഹാരാജാവ്/	ഘടോത്ക്കചൻ/
(അരിംബിയിൽ ഭീമന്റെ മകൻ)	(ഹിഡിംബിയിൽ ഭീമന്റെ മകൻ)
പരികാസി മഹാരാജാവ് (സത്യ ഉതരിയിൽ ഭിമന്യുവിന്റെ മകൻ)	പരീക്ഷിത്ത് (ഉത്തരയിൽ അഭിമന്യുവിന്റെ മകൻ)
(4) ഗുരുജനങ്ങൾ/ഉപദേശകർ/മക്കൾ	
ബേടാര കേസ്റ്റ	വാസുദേവ കൃഷ്ണൻ
ബെഗവാൻ ഭീസ്മൻ	ഭീഷ്മർ
ബെഗവാൻ കെർപൻ	കൃപർ
സംഗ്യാംഗ് ദ്രോണൻ	ദ്രോണർ
ബംബാഗ് സുതോമോ/	അശ്വത്ഥാമാവ്
(ദ്രോണപുത്രൻ)	(ദ്രോണപുത്രൻ)
ആര്യ വിദുര	വിദുരർ
സംഗ് സംജയൻ	സഞ്ജയൻ
സംഗ് സെത്യകി	സാത്യകി
(5) രാജാക്കന്മാർ/ഭാര്യമാർ/മറ്റുള്ളവർ	
ദെർപാദ മഹാരാജാവ്	ദ്രുപദൻ
സംഗ് ദെസ്റ്റദ്യാമിനൻ/	ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ/
(ദെർപാദപുത്രൻ)	(ദ്രുപദപുത്രൻ)
ദേവി സെരികണ്ഡി/സിരികണ്ഡി	ശിഖണ്ഡി
കെർച്ച നഗരത്തിലെ/	മത്സ്യദേശത്തെ/
വർഗദേവ മഹാരാജാവ്	വിരാടൻ
വർഗദേവന്റെ ഭാര്യമാർ:	
ദേവി അംഗാര മയാംഗ്	സുദേഷ്ണ (വിരാടന്റെ ഭാര്യ)
ദേവി അരഷ്ക്കണ്ഡി	
ദേവി അസ്മാരകണ്ഡി	
ദേവി നീലവതി	
ദേവി രതശശി	
പുതേരി പുഷ്പ ഇന്ദേര ദേവി	
പുതേരി ഉഞ്ചുങ് ഉുതുർ	
ജയദ്രഥൻ	ജയദ്രഥൻ
വിരാടരാജ്യത്തെ/	
വംഗസ്പതി മഹാരാജാവ്	

I. പാണ്ഡവരുടെ അടിമത്തം [7]

(1) ദുര്യോധനനും ധർമ്മവാംഗ്സയും തമ്മിലുള്ള ചൂതുകളിയിൽ ദുര്യോധനന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ആര്യ മൻഗ്ഗലയും സങ്കുനിയും കളിക്കളമാകുന്നു, ദുർശാസനൻ കരുവും[8].

(2) ധർമ്മവാംഗ്സ, ദെർപാദിയൊഴിച്ച്, തന്റെ കൊട്ടാരത്തിലെ എല്ലാവരെയും എല്ലാ വസ്തുക്കളെയും പണയം വെക്കുന്നു.

(3) ധർമ്മവാംഗ്സക്ക് കളിയിൽ എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടപ്പോൾ ദെർപാദി കൊട്ടാരം വിട്ടു പോകുന്നു. ആ സമയം, ദുർശാസനൻ ദെർപാദിയുടെ ചീകിയൊതുക്കിക്കെട്ടിയ തലമുടി കടന്നു പിടിക്കുന്നു.

(4) മുടിക്കെട്ടഴിഞ്ഞ ദെർപാദി, ദുർശാസനന്റെ രക്തം കൊണ്ട് കഴുകി വൃത്തിയാക്കിയതിനു ശേഷമേ, താൻ മുടി കെട്ടിവെക്കുകയുള്ളൂ എന്ന് ശപഥം ചെയ്യുന്നു. ആകാശത്തു നിന്ന് ദേവകൾ അവളുടെ മേൽ പുഷ്പവൃഷ്ടി ചെയ്യുന്നു.

(5) ദുർശാസനന്റെ രക്തം കുടിക്കാതെ താൻ തൃപ്തനാവില്ല എന്ന് ഭീമൻ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

(6) ദെർപാദി അകമ്പടികളോടെ ഇന്ദ്രപസ്ഥത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു പോവുന്നു; തത്സമയം, ധർമ്മവാംഗ്സ, ദുര്യോധനന്റെ കൂടെ ചൂതുകളി തുടരുന്നു.

(7) ധർമ്മവാംഗ്സ തന്റെയും സഹോദരന്മാരുടെയും സേവനം പണയം വെക്കുന്നു. അതും നഷ്ടപ്പെട്ട് പാണ്ഡവർ ദുര്യോധനന്റെ അടിമകളാവുന്നു,

(8) ധർമ്മവാംഗ്സ, കുതിരപാലകനും, ഭീമൻ ദ്വാരപാലകനും, രാജുനൻ ഉല്ലാസോദ്യാനത്തിലെ കാവൽക്കാരനും, സകുലനും സദേവനും ഉദ്യാനത്തിലെ പരിചാരകന്മാരുമാവുന്നു.

(9) ദുര്യോധനന്റെയും സങ്കുനിയുടെയും ആഹാരത്തിന്റെ അവശിഷ്ടം പാണ്ഡവർക്കു നൽകുന്നു.

(10) ധർമ്മവാംഗ്സ നിമിത്തമാണ് താൻ അടിമയായതെന്ന് ഭീമൻ പ്രതിഷേധിക്കുമ്പോൾ, കോരവരുമായുള്ള യുദ്ധത്തിൽ തങ്ങൾ വിജയികളാവുമെന്നു പറഞ്ഞ് ധർമ്മവാംഗ്സ അയാളെ സമാധിനിപ്പിക്കുന്നു.

(11) സകുലനും സദേവനും ഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ടി കരയുമ്പോൾ, ദുര്യോധനപത്നി, ബാനുവതി[9] അവർക്കു ഭക്ഷണം നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ദുര്യോധനൻ അവരെ തടയുന്നു.

(12) ബാനുവതി, രാജുനനോട് ദയയോടെ പെരുമാറുന്നു.

(13) പാണ്ഡവരെ നീക്കം ചെയ്യാനുള്ള ഒരു ശ്രമത്തിൽ, ദ്രോണരുടെ ഉപദേശപ്രകാരം, ദുര്യോധനൻ ഒരു മത്സരം ഏർപ്പെടുത്തുന്നു. സർപ്പത്തിന്റെ താവളമായ ഒരു നദിയിൽ നിന്നും ഒരസ്ത്രം വീണ്ടെടുക്കുന്നവന് അർദ്ധരാജ്യം നൽകും.

(14) ദ്രോണപുത്രനായ സുതോമാവാണ്, നദിയിൽ അസ്ത്രമെയ്ത് സർപ്പത്തിന്റെ (അർദവാലിക)[10] വാലിൽ മുറിവേല്പിക്കുന്നത്.

(15) ധർമ്മവാംഗ്സ നദിയിലേക്ക് ആദ്യം കുപ്പുകുത്തുന്നു. അയാൾ തിരിച്ചുവരാത്തതിനാൽ, സഹോദരന്മാർ പിന്തുടരുന്നു[11].

(16) സർപ്പം പാണ്ഡവരെ വിഴുങ്ങുന്നു. എന്നാൽ ഭീമൻ, സർപ്പത്തിന്റെ വയർ വെട്ടിപ്പൊളിക്കുന്നു; ജീവനോടെ പുറത്തുവന്ന പാണ്ഡവർ ആരുമറിയാതെ അസ്തിനപുരം ഉപേക്ഷിച്ച്, മെർച്ചനഗരം എന്നറിയപ്പെടുന്ന വർഗ്ഗദേവന്റെ രാജ്യത്തിലേക്കു പോകുന്നു. പാണ്ഡവർ മരണമടഞ്ഞുവെന്ന് ദുര്യോധനൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

II. പാണ്ഡവരുടെ അജ്ഞാതവാസം[12]

(1) ധർമ്മവാംഗ്സ, രേശി ബ്രാഹ്മണൻ എന്ന പേര് സ്വീകരിക്കുന്നു. എരുമപാലകന്റെ വേഷത്തിൽ ഭീമൻ, ശൂര ജങ്ഗ്ഗാള എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. സ്ത്രീവേഷത്തിൽ രാജ്ജനൻ, കുംബ തുരിരഹ് എന്നപേരും, സകുലനും സദേവനും അശ്വപാലകരായി രുമായ, രുപായ എന്നീ പേരുകളും സ്വീകരിക്കുന്നു, (ദെർപാദി ഇന്ദ്രപസ്ഥത്തിൽ ആയതിനാൽ, അവർ പാണ്ഡവരുടെ കൂടെയില്ല.)

(2) സ്ത്രീവേഷത്തിൽ രാജ്ജനൻ വർഗ്ഗദേവന്റെ റാണികളുടെ പ്രിയങ്കരിയാവുന്നു. [13]

(3) പകൽസമയം രാജ്ജനൻ സ്ത്രീയാണെങ്കിലും, രാത്രിയിൽ അയാൾ പതിവുപോലെ, സുന്ദരനായ ഒരു രാജകുമാരനായി, റാണിമാരായ നീലാവതിക്കും കുസുമാവതിക്കും പ്രിയങ്കരനാണ്.

(4) രാജ്ജനനും റാണി നീലാവതിയും അന്യോന്യം താംബൂലചർവ്വണം നടത്തുന്നു.

(5) രേശി ബ്രാഹ്മണന്റെ വേഷത്തിൽ, ധർമ്മവാംഗ്സ, രാജ്ജനന്റെ പ്രണയചേഷ്ടകളെപ്പറ്റി ബോധവാനാണ്. അദ്ദേഹം, രാജ്ജനനെ സൗമ്യമായി താക്കീത് ചെയ്യുന്നു. രാജ്ജനനാകട്ടെ ഒരു കുസൃതിച്ചിരി മാത്രം അതിന് പ്രത്യുത്തരമേകുന്നു.

III. ഭിമന്യു സത്യസുന്ദരിയെയും സത്യ ഉതരിയെയും വിവാഹം ചെയ്യുന്നു[14]

(1) (രാജ്ജനന്റെയും സുഭദ്രയുടെയും പുത്രനായ ഭിമന്യുവിന്റെ വിവാഹനിശ്ചയം ബലദേവപുത്രിയായ സത്യസുന്ദരിയുമായി, അവളുടെ പിതാവിന്റെ ആഗ്രഹങ്ങൾക്കു വിപരീതമായി നടത്താൻ, കെഷ്ണൻ ഉത്സുകനാണ്. ബലദേവനാകട്ടെ തന്റെ മകൾ, ദുര്യോധനന്റെ ദത്തുപുത്രനായ ലക്ഷ്മണകുമാരനെ വിവാഹം കഴിക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

(2) സത്യസുന്ദരിയെ വിവാഹം കഴിക്കാൻ, ഘടോത്ക്കചന്റെ സഹായം തേടാൻ ഭിമന്യുവിനെ ദുർഗ സഹായിക്കുന്നു.

(3) സത്യസുന്ദരിക്ക് ഭിമന്യുവിനെ വിവാഹം കഴിക്കാൻ ഘടോത്ക്കചൻ അവളെ ബലദേവന്റെ കൊട്ടാരത്തിൽ നിന്നും വീണ്ടെടുക്കുന്നു.

(4) സത്യസുന്ദരിയുടെ വേഷത്തിൽ, ഘടോത്ക്കചൻ അവളുടെ ശയനമുറിയിൽ ലക്ഷ്മണകുമാരന്റെ സന്ദർശനം പ്രതീക്ഷിച്ച് നിൽക്കുന്നു.

(5) ലക്ഷ്മണകുമാരൻ ഘടോത്ക്കചന്റെ യഥാർത്ഥരൂപം കണ്ടുപിടിച്ച ഉടൻ ഘടോത്ക്കചന്റെയും, ദുര്യോധനനാൽ സഹായിക്കപ്പെട്ട ലക്ഷ്മണകുമാരന്റെയും സൈന്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഭയങ്കരമായ യുദ്ധം നടക്കുന്നു.

(6) അവസാനം കൃഷ്ണന്റെ ഇടപെടൽ മൂലം യുദ്ധം അവസാനിക്കുന്നു. ബലദേവൻ ഭിമന്യുവിനെ തന്റെ ജാമാതാവായി സ്വീകരിക്കുന്നു. [15]

(7) ഇതിനിടയിൽ, പാണ്ഡവർ ഇന്ദ്രപസ്ഥത്തിൽ മടങ്ങിയെത്തി. ധർമ്മവാംഗ്സ, കൃഷ്ണനെയും വിരാടരാജനായ[16] വംഗസ്പതിയെയും കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

(8) കൃഷ്ണനും വംഗസ്പതിയും പാണ്ഡവരെ സന്ദർശിക്കുന്നു.

(9) ദുര്യോധനന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം കർണനും പാണ്ഡവരെ സന്ദർശിക്കുന്നു.

(10) വംഗസ്പതിയുടെ പുത്രിയായ സത്യ ഉതരിയെ, ഭിമന്യു വിവാഹം ചെയ്യുന്നു.

(11) മെർച്ചനഗരത്തിലെ വർഗദേവരാജൻ, ഭിമന്യുവിന്റെ ഭാര്യമാരായ സത്യ സുന്ദരിയെയും സത്യ ഉതരിയെയും തനിക്കു നൽകണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നു - എന്തെന്നാൽ, അവർ തന്റെ മുമ്പത്തെ റാണിമാരായ അരസകണ്ഡിയുടെയും അസ്മാരകണ്ഡിയുടെയും പുനർജന്മങ്ങളാണ്.

(12) വർഗദേവന്റെ ആവശ്യം ധർമ്മവാംഗ്സ തിരസ്കരിക്കുന്നു. വർഗദേവനും പാണ്ഡവരും തമ്മിൽ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നു.

(13) പാണ്ഡവർ വർഗദേവന്റെമേൽ വിജയം കൈവരിക്കുന്നു; തുടർന്ന് വർഗദേവൻ അവരുടെ മിത്രമാവുന്നു.

IV. **കൃഷ്ണന്റെ അസ്തിനപുരദൗത്യം**[18]

(1) സുതോമോവിന്റെ അസ്ത്രം നദിയിൽ നിന്ന് വീണ്ടെടുക്കുന്നതിൽ വിജയിച്ചാൽ, പാണ്ഡവർക്ക് അർദ്ധരാജ്യം നൽകാം എന്ന തന്റെ വാഗ്ദാനം പാലിക്കാൻ ദുര്യോധനനോട് ആവശ്യപ്പെടാൻ ധർമ്മവാംഗ്സ ആദ്യം ആര്യ ദർബാലയെ അസ്തിനപുരത്തേക്കയക്കുന്നു.

(2) ദുര്യോധനൻ തന്റെ വാഗ്ദാനം നിറവേറ്റാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു. പകരം പാണ്ഡവരോട് വീണ്ടും പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലം, പന്ത്രണ്ടു മാസം, പന്ത്രണ്ടു ദിവസം വനവാസം നയിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

(3) ധർമ്മവാംഗ്സയുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ച് കൃഷ്ണൻ, ദുര്യോധനനോട് തന്റെ വാഗ്ദാനം പാലിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടാൻ, അസ്തിനപുരത്തേക്കു പോകാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. കൃഷ്ണനോടൊന്നിച്ച് സെത്യകിയുമുണ്ട്.

(4) കൃഷ്ണന്റെ രഥം ദാസ്തരതന്റെ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ, അഴിഞ്ഞ തലമുടിയുള്ള, ഉലഞ്ഞ വസ്ത്രങ്ങളും, അലങ്കോലപ്പെട്ട ആഭരണങ്ങളും ധരിച്ച സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ കൃഷ്ണനെ ഒരു നോക്കു കാണാൻ ഓടിയെത്തുന്നു.

(5) ദാസ്തരതൻ നൽകിയ ഉട്ടുഉണി സ്വീകരിച്ചുവെങ്കിലും, തന്റെ ദൗത്യം അപൂർണ്ണമായതിനാൽ, കൃഷ്ണൻ, മുമ്പിൽ വിളമ്പിയ ഭക്ഷണം കഴിക്കാനുള്ള ദുര്യോധനന്റെ ക്ഷണനം സ്വീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു.

(6) കുന്തിയെ സന്ദർശിച്ച്, കൃഷ്ണൻ പാണ്ഡവരുടെ വിവരങ്ങൾ അവരെ ധരിപ്പിക്കുന്നു.

(7) ദുര്യോധനന്റെ ഉപദേഷ്ടാക്കൾ (ദുർശാസനൻ, കർണ്ണൻ, സകുനി) യുദ്ധം ചെയ്യാൻ ഉപദേശിക്കുന്നു. അസ്വസ്ഥനായ ദുര്യോധനൻ പത്നി ബാനുവതിയെ കാണാൻ പോകുന്നു.

(8) പിറ്റേന്ന്, പാണ്ഡവർക്ക് അർദ്ധരാജ്യം കൊടുക്കാനുള്ള ദാസ്തരതന്റെ ഉപദേശം സ്വീകരിക്കാൻ ദുര്യോധനൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു.

(9) കൃഷ്ണനെ കൊല്ലാൻ ദുര്യോധനൻ കർണ്ണനോടൊത്ത് ഗൂഢാലോചന ചെയ്യുമ്പോൾ, സെത്യകി അതേപ്പറ്റി കൃഷ്ണന്, വിവരം നൽകുന്നു. കൃഷ്ണൻ, ആയിരം തലകളും, ആയുധമേന്തിയ രണ്ടായിരം കൈകളുമുള്ള തന്റെ വിശ്വരൂപത്തിലൂടെ തന്റെ ദിവ്യശക്തി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. ദുര്യോധനൻ ഓടി രക്ഷപ്പെടുന്നു.

(10) ഭീഷ്മരും ദ്രോണരും കൃഷ്ണനെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നു. കൃഷ്ണൻ ദുര്യോധനനെ കൊന്നാൽ, ദുര്യോധനനെ കൊല്ലാനുള്ള തന്റെ ശപഥം നിറവേറ്റാൻ ഭീമനും, ദുർശാസനന്റെ രക്തത്താൽ തന്റെ തലമുടി കഴുകാൻ ദെർപാദിക്കും കഴിയാതെ വരുമെന്ന് അവർ കൃഷ്ണനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു.

(11) കൃഷ്ണൻ സ്വരൂപം വീണ്ടെടുത്ത് കുന്തിയെ സമീപിക്കുന്നു. ബലം ഉപയോഗിച്ച് രാജ്യം വീണ്ടെടുക്കാൻ പണ്ഡവരെ നിർബന്ധിക്കാൻ, കുന്തി കൃഷ്ണനോട് പറയുന്നു.

(12) പാണ്ഡവരുടെ അടുത്തേക്കുള്ള മടക്കയാത്രയിൽ, കൃഷ്ണൻ കർണ്ണനോട് പാണ്ഡവരെ സഹായിക്കാൻ ഉപദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ താൻ രാജുനനോട് യുദ്ധം ചെയ്യാൻ പ്രതിജ്ഞ എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് കർണ്ണൻ മറുപടി പറയുന്നു.

(13) ഇന്ദ്രപസ്തത്തിൽ മടങ്ങിയെത്തി, കൃഷ്ണൻ പാണ്ഡവരോട് തന്റെ അസ്തിനപുര ദൗത്യത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നു.

(14) പിറ്റേന്ന് പാണ്ഡവർ ഭീമനെ മുൻനിർത്തി, രാജുനൻ, സകുലൻ, സദേവൻ, സെരികണ്ഡി, ഘടോത്ക്കചൻ, ദെർപാദി, ധർമ്മവാംഗ്സ, കൃഷ്ണൻ, ദെർപാദ, വംഗസ്പതി, ഭിമന്യൂ, രാവൻ കുമാരൻ എന്നിവരോടൊപ്പം അസ്തിനപുരത്തേക്ക് യാത്രയാവുന്നു.

(15) വിജയസൂചകമായി ദേവകൾ പാണ്ഡവരുടെ മേൽ പുഷ്പവൃഷ്ടി ചെയ്യുന്നു. കുരുക്ഷേത്രമണ്ഡലത്തിൽ, അവർ തങ്ങളുടെ വാസഭൂമിയിലെത്തുമ്പോൾ, ആകാശത്ത് ഒരു മഴവില്ല് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു.

V. **യുദ്ധം** [19]

(1) സേത ഉതരൻ (വംഗസ്പതീപുത്രൻ) പാണ്ഡവസേനാനായകനായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നു. കോരവർ ഭീഷ്മരെ തങ്ങളുടെ നായകനാക്കുന്നു.

(2) ശത്രുക്കൾ തങ്ങളുടെ ബന്ധുക്കളും ഗുരുജനങ്ങളുമായതിനാൽ യുദ്ധം ഒഴിവാക്കിക്കൂടേ എന്ന് രാജുനൻ കെഷ്ണനോട് ചോദിക്കുന്നു. അത്തരം വർത്തമാനങ്ങളുടെ സമയം വൈകി എന്ന് കെഷ്ണൻ രാജുനനോട് പറയുന്നു.

(3) ധർമ്മവാംഗ്സ ആചാര്യരെ വന്ദിക്കാൻ ശത്രുവിന്റെ പാളയത്തിൽ എത്തുന്നു. കെഷ്ണൻ തങ്ങളുടെ വശത്തുള്ള പാണ്ഡവർ വിജയികളാവുമെന്ന് ഭീഷ്മർ അയാൾക്ക് ഉറപ്പു നൽകുന്നു.

(4) കോരവരിൽ, ഭീഷ്മർ മാത്രം ഏകനായി സ്ഥൈര്യചിത്തനായി യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു; സേത ഉതരനെ കൊല്ലുന്നു.

(5) സേത ഉതരന്റെ ദേഹം ദഹിപ്പിച്ച ശേഷം, ചിതാഭസ്മം ഒരു സുവർണ്ണകുംഭത്തിൽ നിറച്ച് കടലിൽ ഒഴുക്കുന്നു.

(6) പാണ്ഡവസേനാനായകനായി ദെസ്തദ്യ്യാമിനൻ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നു.

(7) പാണ്ഡവസേന ഗരുഡരൂപത്തിൽ വ്യൂഹം ചമക്കുന്നു. കോരവസേനാനായകനായ ഭീഷ്മരും അതേ രൂപത്തിൽ വ്യൂഹം ചമക്കുന്നു.

(8) ഇരാവാൻ (ഉലൂപിയിൽ രാജുനന്റെ മകൻ) കാലസാരംഗിയാൽ വധിക്കപ്പെടുന്നു.

(9) കെഷ്ണൻ ഭീഷ്മരെ ചക്രം കൊണ്ട് ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ മാരകായുധം, ഒരു സ്ത്രീക്ക് സുന്ദരപുരുഷനെന്നോണം തനിക്ക് സ്വീകാര്യമാണെന്ന് ഭീഷ്മർ പറയുന്നു; എന്തെന്നാൽ ഇത്, തന്നെ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് നയിക്കും.

(10) ഭീഷ്മരെ കൊല്ലാൻ ഒരു സ്ത്രീയെക്കൊണ്ടേ കഴിയൂ (സെരികണ്ഡി) എന്ന് രാജുനൻ കെഷ്ണനോട് പറയുന്നു.

(11) രാജുനന്റെ രഥത്തിൽ കയറി, സെരികണ്ഡി അസ്ത്രം എയ്ത് ഭീഷ്മരെ മുറിവേൽപ്പിക്കുന്നു. മുറിവിൽ രാജുനൻ അസ്ത്രം എയ്യുമ്പോൾ ഭീഷ്മർ വീഴുന്നു.

(12) നിരായുധനായ ധർമ്മവാംഗ്സ ഭീഷ്മരെ സംരക്ഷിക്കുന്നു. മറ്റുള്ള പാണ്ഡവർ നിലംപതിച്ച വീരനെ ബഹുമാനിക്കുന്ന വിധത്തിൽ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു.

(13) മുത്യോന്മുഖനായ ഭീഷ്മരെ ബഹുമാനിക്കുന്നതിൽ ഭീമൻ ദുര്യോധനനെതിരായി ത ദവസരം ഗദ പ്രയോഗിക്കില്ല എന്ന് ധർമ്മവാംഗ്സ ഉറപ്പു നൽകിയ ശേഷം ദുര്യോധനൻ പാണ്ഡവരോടൊപ്പം കൂടുന്നു.

(14) ആയുധനിർമ്മിതമായ മരണശയ്യയാണ് ഒരു യോദ്ധാവിന് ഏറ്റവും അനുയോജ്യം എന്ന് ധർമ്മവാംഗ്സ ഭീഷ്മരോട് പറയുന്നു.

(15) ദുര്യോധനൻ കൊണ്ടുവന്ന വിലയേറിയ ശയ്യ ഭീഷ്മർ നിരസിക്കുന്നു; രാജുനൻ നിർമ്മിച്ച ശരശയ്യ സ്വീകരിക്കുന്നു.

(16) സുവർണ്ണചഷകത്തിൽ ദുര്യോധനൻ കൊണ്ടുവന്ന ജലം, ഭീഷ്മർ നിരസിക്കുന്നു, രാജുനൻ ഭൂമിയിൽ അസ്ത്രമെയ്ത് (തർസൻഗ്തല) ജലപ്രവാഹം നിർമ്മിക്കുന്നു.

(17) അടുത്ത ദിവസം സേനകൾ ഗജരൂപത്തിൽ വ്യൂഹം ചമക്കുന്നു.

(18) ദ്രോണർ കോരവസേനാനായകത്വം ഏറ്റെടുക്കുന്നു.

(19) ഭഗദത്തൻ തന്റെ ആയുധം (സമോഗ) കൊണ്ട് രാജുനന്റെ നെഞ്ച് പിളർക്കുന്നു; രാജുനൻ മോഹാലസ്യപ്പെടുന്നു. വിജയകെസുമപുഷ്പം കൊണ്ട് മുറിവു തടവി, കെഷ്ണൻ രാജുനനെ ഉണർത്തുന്നു.

(20) ഭഗദത്തന്റെ ജീവൻ, അയാളുടെ ആനയിലാണെന്ന് കെഷ്ണൻ രാജുനനോട് പറ യുന്നു. ആനയുടെ നെഞ്ചിൽ അമ്പയ്ത് രാജുനൻ ഭഗദത്തനെ കൊല്ലുന്നു.

(21) ദ്രോണർ കോരവസൈന്യം ചക്രരൂപത്തിൽ വ്യൂഹം ചമക്കുന്നു.

(22) ഭിമന്യു ഗരുഡരൂപത്തിൽ വ്യൂഹം ചമക്കുന്നു. ശത്രുവിന്റെ വ്യൂഹം ഭേദിക്കാ ൻ അയാൾക്ക് സാധിച്ചുവെങ്കിലും അതിൽനിന്ന് പുറത്തുകടക്കാൻ കഴിയാതെ വരുന്നു. ജയദ്രഥൻ ഭിമന്യുവിനെ വളയുന്നു.

(23) ദുര്യോധനപുത്രൻ, ലക്ഷ്മണകുമാരൻ ഭിമന്യുവിനാൽ കൊല്ലപ്പെടുന്നു.

(24) തന്റെ മകനെ ഭിമന്യു വധിച്ചതിൽ ക്രുദ്ധനായ ദുര്യോധനൻ ഭിമന്യുവിനെ കീ ഴ്പ്പെടുത്താൻ ജയദ്രഥനോട് ആജ്ഞാപിക്കുന്നു.

(25) ശരീരത്തിന്റെ സകല ഭാഗങ്ങളും മുറിപ്പെട്ടുവെങ്കിലും, ഭിമന്യു ഒരു വരനെപ്പോലെ കാണപ്പെടുന്നു; അവസാനം കർണ്ണൻ അയാളെ കൊല്ലുന്നു.

(26) ഭിമന്യുവിന്റെ ആദ്യഭാര്യ സത്യസുന്ദരി ഭർത്താവിന്റെ ചിതയിൽ പ്രവേശിക്കു ന്നു; എന്നാൽ സത്യ ഉതരി (ഭിമന്യുവിന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യ) ഒരു ശിശുവിനെ ഗർഭം ധരിച്ചതിനാൽ ചിതയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നില്ല.

(27) രാജുനൻ ശിവനെ ആവാഹിക്കുന്നു; അടുത്ത ദിവസം രാത്രിയാവുന്നതിന് മുമ്പ് താൻ ജയദ്രഥനെ വധിക്കുമെന്ന് പ്രതിജ്ഞയെടുക്കുന്നു.

(28) തന്റെ ചക്രം സൂര്യനു നേർക്കെറിഞ്ഞ് കെഷ്ണൻ അന്ധകാരം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. രാത്രി യായെന്നും രാജുനന്റെ പ്രതിജ്ഞ നിറവേറിയില്ലെന്നും ശത്രു ആഹ്ളാദിക്കുമ്പോൾ, തന്റെ

ചക്രപ്രകാശത്താൽ കൃഷ്ണൻ, രാജുനന് ജയദ്രഥനെ കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്നു. രാജുനൻ അസ്ത്രമെയ്ത്, ജയദ്രഥന്റെ കഴുത്ത് ഭേദിക്കുന്നു.

(29) ജയദ്രഥന്റെ മരണത്തിനുത്തരവാദിയായി ദ്രോണരെ കുറ്റപ്പെടുത്തിയതിനാൽ അദ്ദേഹം യുദ്ധം ചെയ്യാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു.

(30) രാജുനനോട് യുദ്ധം ചെയ്യാൻ കർണ്ണനോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ കൃഷ്ണന്റെ ആഗ്രഹപ്രകാരം ഘടോത്ക്കചൻ കർണ്ണനെ ആക്രമിച്ച് പലായനം ചെയ്യിക്കുന്നു.

(31) തുടർന്ന്, കർണ്ണൻ ഘടോത്ക്കചനെ വധിക്കുന്നു. ഘടോത്ക്കചന്റെ അമ്മ അരിംബി, മകന്റെ ചിതയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

(32) ദ്രൗപദ വധിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ, പുത്രൻ ദൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ ദ്രോണനെ പരാജയപ്പെടുത്തിയാലേ താൻ മരിക്കു എന്ന് പ്രതിജ്ഞയെടുക്കുന്നു.

(33) ഗുരുവായ ദ്രോണരെ വധിക്കാനും ദ്രോണപുത്രനായ സുതോമോ മരിച്ചു എന്ന തെറ്റായ വാർത്ത പരത്തി ദ്രോണരെ യുദ്ധത്തിൽ നിന്നും പിന്തിരിപ്പിക്കാനും രാജുനൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു.

(34) സുതോമോ എന്ന ഒരാനയെ വധിച്ച് ഭീമൻ ഉച്ചത്തിൽ പറയുന്നു: *ഞാൻ സുതോമോവിനെ കൊന്നു*. ഇതുകേട്ട ദ്രോണർ മോഹാലസ്യപ്പെടുന്നു. അബോധവാനായ ദ്രോണരുടെ ശിരസ്സ്, ദൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ ഛേദിക്കുന്നു. സാത്യകി, ദൃഷ്ടദ്യുമ്നന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ അയാളെ നിന്ദിക്കുന്നു.

(35) സുതോമോ തന്റെ പിതാവിന്റെ മരണത്തിന് പ്രതികാരം ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഗുരുപുത്രനോട് യുദ്ധം ചെയ്യാൻ രാജുനൻ വീണ്ടും വിസമ്മതിക്കുന്നു. ഭീമൻ രാജുനനെ അപഹസിക്കുന്നു.

(36) യുദ്ധത്തിൽ ഗുരുവിനെ വധിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് കുറ്റബോധത്തിന്റെ പ്രശ്നമൊന്നുമില്ല എന്നും പാണ്ഡവർ യുദ്ധം ജയിക്കുമെന്നും ഭീഷ്മർ ധർമ്മവാംഗ്സയോട് പറയുന്നു. ഭീഷ്മർ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു പോകുന്നു.

(37) കർണ്ണൻ കോരവസേനയുടെ നായകത്വം ഏറ്റെടുക്കുന്നു.

(38) ഭീമൻ ദുർശാസനനെ കൊല്ലുന്നു. നഖം കൊണ്ട് അയാളുടെ വയറ് പിളർന്നശേഷം രക്തത്തിൽ കുളിക്കുന്നു.

(39) ഭീമൻ തന്റെ താടിയും മീശയും രക്തത്തിൽ കുളിപ്പിച്ച്, മുടിയിൽ നിന്ന് രക്തം ഒരു ചഷകത്തിൽ പിഴിഞ്ഞെടുത്ത് തന്റെ പ്രതിജ്ഞ നിറവേറ്റാൻ ദ്രൗപദിക്കു നൽകുന്നു.

(40) രാജുനനും കർണ്ണനും രഥത്തിൽ നിന്ന് യുദ്ധം ചെയ്യുമ്പോൾ ശല്യൻ കർണ്ണനോട് ഉയരത്തിൽ ലക്ഷ്യം വെക്കാൻ പറയുന്നു. കർണ്ണൻ അസ്ത്രമയച്ചപ്പോൾ കൃഷ്ണൻ കർണ്ണരഥത്തിൽ ഓടിക്കയറുന്നു. തന്മൂലം അസ്ത്രം രാജുനന്റെ തലമുടിക്കെട്ടിൽ മാത്രം കൊള്ളുന്നു.

(41) രാജുനന്റെ പാശുപതാസ്ത്രത്താൽ കർണ്ണൻ കൊല്ലപ്പെടുന്നു.

(42) ശല്യർ മടിയോടെ കോരവസേനാനായകത്വം ഏറ്റെടുക്കുന്നു.

(43) വിധി നിർണ്ണായകമായ ആ ദിനത്തിന്റെ മുമ്പത്തെ രാത്രിയിൽ, ശല്യർ തന്റെ പ്രിയപത്നി സത്യവതിയോട് വിട പറയുന്നു. ശല്യർ ധർമ്മവാംഗ്സയാൽ കൊല്ലപ്പെടുന്നു. സത്യവതി ഭർത്താവിനോടൊപ്പം സ്വർഗത്തിലേക്ക് പോകുന്നു.

(44) ഭീമൻ സങ്കുനിയെ നാലു കഷണങ്ങളാക്കി, അവയവങ്ങളെ നാലുപാടും എറിയുന്നു.

(45) ദുര്യോധനൻ മാഹ്ദ്ര നദിയിൽ ഒളിക്കുമ്പോൾ, ഭീമൻ അയാളെ തെരഞ്ഞു കണ്ടെത്തുന്നു. കെഷ്ണൻ സ്വന്തം തുടയിലടിച്ച് ദുര്യോധനന്റെ ശരീരത്തിലെ ആ ഭാഗം മാത്രമാണ് ദുർബ്ബലം എന്ന് ഭീമനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുമ്പോൾ, ഭീമൻ ദുര്യോധനനെ തുടയിലടിച്ച് വീഴ്ത്തുന്നു.

(46) പഞ്ചപാണ്ഡവരുടെ ശിരസ്സിൽ ചവുട്ടിയല്ലാതെ ദുര്യോധനന് മരിക്കാനാവില്ല.

(47) സുതോമോ പാണ്ഡവരുടെ പാളയത്തിൽ കടന്ന് (പാണ്ഡവരുടെ പൊതുപുത്രനെന്നു പറയപ്പെടുന്ന) പഞ്ചകുമാരനെ കൊല്ലുന്നു [21]. സുതോമോ അയാളുടെ തലയെടുത്ത് ദുര്യോധനന്റെ അടുത്തു ചെല്ലുമ്പോൾ, അതിൽ ചവുട്ടി ദുര്യോധനൻ മരിക്കുന്നു.

(48) ഭീമൻ സുതോമോവിനെ കൊന്ന് അയാളുടെ തോലുരി തന്റെ പ്രതിജ്ഞ നിറവേറ്റുന്നു.

(49) വിജയികളായ പാണ്ഡവർ ധർമ്മവാംഗ്സയെ തങ്ങളുടെ രാജാവായി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നു.

ഉപസംഹാരം

പുരാതന മലയൻ സാഹിത്യ പാരമ്പര്യത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ച മഹാഭാരത പാരമ്പര്യത്തിന്റെ മുമ്പറഞ്ഞ വിവരണത്തിൽ നിന്ന് കഥാപാത്രങ്ങളുടെ പേരുകൾ, കഥയിലെ സംഭവങ്ങൾ മുതലായവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന വ്യത്യസ്ത വസ്തുതകൾ തീർച്ചയായും രൂപാന്തരം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ഇത് കഥയിലെ കഥാപാത്രങ്ങളെയും സംഭവങ്ങളെയും പ്രാദേശിക സാംസ്കാരിക മൂലകങ്ങളുമായി സംയോജിപ്പിച്ച്, സംസ്കാരരൂപാന്തരത്വം വരുത്തിയതിന്റെ ഫലമാണെന്നതിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല. മഹാഭാരത പാരമ്പര്യത്തിന്റെ ആന്തരതത്വം, അതായത് വഞ്ചനയ്ക്കും അന്യായത്തിനും ഉപരിയായി സത്യത്തിന്റെയും നീതിയുടെയും വിജയം, കഥയുടെ മലയൻ ഭാഷ്യത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകമായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുന്നു. കഥയുടെ ചില വശങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുകയോ മാറ്റുകയോ ചെയ്തിട്ടുള്ളത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. അതേ സമയം കഥയുടെ ചില വശങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയോ വിപുലീകരിക്കുകയോ ചെയ്ത് മലയൻ സംസ്കാരരംഗത്ത് തദ്രൂപത്തിൽ സ്വീകരിച്ച് ആസ്വദിക്കാവുന്ന തരത്തിൽ മാറ്റിയതും ശ്രദ്ധേയമാണ്. മലയൻ സാഹിത്യ പാരമ്പര്യ കർത്താവിന്റെ സൃഷ്ട്യുന്മുഖ പ്രതിഭ നിമിത്തമാണ് മഹാഭാരത പാരമ്പര്യം മലയൻ സാഹിത്യത്തിൽ രൂപം കൊണ്ടത് എന്നതിൽ ഒട്ടും സംശയമില്ല. അദ്ദേഹമാകട്ടെ, ഇന്ത്യൻ ഇതിഹാസത്തെ സ്വന്തം ഭാഷയിൽ മൊഴിമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനു പകരം, അതിന്

പ്രാദേശികച്ചുവ പ്രതിഫലിക്കുന്ന രൂപവും ആത്മാവും നൽകി സമർത്ഥമായി ആവിഷ്കരിച്ചു.

സൂചിത കൃതികളും കുറിപ്പുകളും

1. Van Der Tuuk, "Geschiedenis Der Pandawa's naar een Maleisch Handschrift Der Royal Asiatic Society. No. 2 in Fol.", *Tijdschrift voor Indische Toal-, Land en Volkenkunde*, Vol. 21 (1875), pp. 1-90. റോയൽ ഏഷ്യാറ്റിക് സൊസൈറ്റിയുടെ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിൽ, Reffles ms. No. 2, ഉള്ളടക്കത്തിന്റെ സമാഹരണത്തിന് Winstedt, p 208-226 കാണുക.

2. *Hikayat Pandawa Lima*, diushakan oleh Khalid Hussain, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1964, pp. 1-248. ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലെ ആഖ്യാനം, ജക്കാർത്തയിലെ Lambaga Kebudayaan Indonesiaയിൽ കണ്ടെത്തിയ ഒരു കൈയെഴുത്തുപ്രതിയിൽ നിന്നും *Hikayat Pandawa Jaya, Hikayat Pandawa Panca Kelima, Hikayat Dharmawangsa, Hikayat Pandawa, Hikayat Gelaran Pandu Turunan Pandawa* എന്നീ പേരുകളിലുള്ള കൈയെഴുത്തുപ്രതികളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന മഹാഭാരത കഥയുടെ വ്യത്യസ്ത മലയൻ ഭാഷ്യങ്ങളിൽ നിന്നും എടുത്തതാണ്.

3. Winstedt, pp. 35,37. പഴയ ജാവാനീസ് *ഭാരതയുദ്ധ*ത്തിന്റെ സംഗ്രഹണത്തിന്, Sirkar, pp. 249-254 കാണുക.

4. Winsted, pp. 38-40.

5. Tuuk, pp. 489-537. *Hikayat Pandawa Lima*, diushakan oleh Khalid Hussain, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1964, pp. vii-viii.

6. മലയൻ നാടോടിക്കഥകളിലും പുരാതന സാഹിത്യകൃതികളിലുമുള്ള മുഖ്യ കഥാപാത്രങ്ങളുടെ വ്യക്തിനാമങ്ങൾക്കു മുന്നിൽ, അവരുടെ സ്ഥാനമാനങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായ പദവികൾ ചേർക്കുന്നു. ഉദാഹരണമായി, മഹാരാജാവ്. *ദേവി* എന്ന പദവി, ദൈവികമോ രാജകീയമോ ആയ മാന്യസ്ത്രീകളുടെ പേരുകൾക്കു മുന്നിലും, *സംഗ്* ദൈവികമോ രാജകീയമോ ആയ മാന്യപുരുഷനാമങ്ങൾക്കു മുന്നിലും. Ariya (Arya) എന്ന വാക്കിന് പ്രഭുവെന്നർഥം. Patih രാജസഭയിലെ അനുസരണശാലിയായ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ. Betara ദൈവങ്ങൾക്കും Begawan ഋഷികൾക്കും പുണ്യാത്മാക്കൾക്കും.

7. HPL, pp. 1-7.

8. HPJ അനുസരിച്ച്, ദുർശാസനൻ ചൂതുകളിക്കളവും, ആരിയ മൻഗ്ഗല, പതി സങ്കനി എന്നിവർ കരുക്കളുമാണ്. മൂവരും ദുര്യോധനനു വേണ്ടി ചൂത് നിയന്ത്രിച്ചു എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ആലങ്കാരിക വിവരണമാവാം ഇത്.

9. *മഹാഭാരതത്തിൽ ഒരവസരത്തിലും ദുര്യോധനന്റെ ഭാര്യ രംഗത്ത് വരുന്നില്ല. പിന്നീടുള്ള കവികൾ ഭാനുമതി എന്നു വിളിച്ച അവളുടെ പേരുപോലും എനിക്ക് ഓർമ്മയുള്ളേടത്തോളം മഹാഭാരതത്തിൽ ഇല്ല*, Vaidya, p. 39.

10. മഹാഭാരതം III. 81. 133a Ardhakila (v.1 അവതീർണ്ണ) തന്റെ തീർത്ഥയാത്രക്കിടയിൽ അർജ്ജുനൻ സന്ദർശിച്ച പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിലൊന്നാണ്.

11. 14ലും 15ലും സൂചിപ്പിക്കുന്ന അനുഭവങ്ങൾ, മഹാഭാരതത്തിലെ ചില സംഭവങ്ങളുടെ രൂപാന്തരങ്ങളായി കരുതാം: ദ്രോണർ ഒരു കിണറിൽ നിന്നും പുൽക്കൊടികളുടെ ഒരു ശൃംഖല ഉപയോഗിച്ച് ഒരു പന്ത് പുറത്തെടുക്കുന്നത്, മന്ത്രബദ്ധമായ തടാകത്തിനടുത്ത് പാണ്ഡവർ യക്ഷനെ കാണുന്നത്, ദുര്യോധനൻ നദിയിലെറിഞ്ഞ ഭീമൻ സർപ്പങ്ങളെ അതിജയിക്കുന്നത്.

12. HPL, pp. 7-18.

13. HPLൽ കാണുന്ന വർഗ്ഗദേവന്റെ റാണിമാരുമായുള്ള സംഗ് രാജനന്റെ സ്നേഹബന്ധങ്ങൾ, തീർത്ഥയാത്രക്കിടയിൽ (മഹാഭാരതം, I, 205-212) അർജ്ജുനൻ ചെയ്ത വിവാഹങ്ങളെപ്പറ്റി (ഉലൂപി, ചിത്രാംഗദ, സുഭദ്ര), പക്ഷേ, നമ്മെ ഒർമ്മിപ്പിച്ചേക്കാം.

14. HPL, pp. 18-86.

15. HPLലെ ഈ സംഭവങ്ങൾ, രുഗ്മിണിയുടെ സഹോദരനായ രുഗ്മിയുടെ ആഗ്രഹങ്ങൾക്കെതിരായി (രുഗ്മി, തന്റെ സഹോദരി, ചേദിരാജനായ ശിശുപാലനെ വിവാഹം കഴിക്കണമെന്നാശിച്ചു), വാസുദേവകൃഷ്ണന്റെ രുഗ്മിണിയുമായുള്ള വിവാഹത്തിലെത്തുന്ന സംഭവങ്ങളുടെ (മഹാഭാരതം II 42.15, 18-19; III 13.28, V 47.68) രൂപാന്തരങ്ങളായി കാണാം. അല്ലെങ്കിൽ അവ കൃഷ്ണന്റെ ജേഷ്ഠസഹോദരൻ ബലരാമന്റെ കഥയെ ആസ്പദമാക്കിയതാവാം. ബലരാമൻ, സഹോദരി സുഭദ്രയെ ദുര്യോധനന് വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. എന്നാൽ അർജ്ജുനൻ കൃഷ്ണന്റെ പ്രോത്സാഹനത്തോടെ സുഭദ്രയെ അപഹരിച്ച് വിവാഹം ചെയ്തു, ബലരാമന്റെ നീരസത്തിന് പാത്രീഭൂതനായി. (മഹാഭാരതം I 211-212). അതുപോലെ HPLൽ ഘടോത്ക്കചൻ സത്യസുന്ദരിയുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നത്, മഹാഭാരതത്തിലെ (IV 21-23) കീചകവധത്തിൽ, ഭീമൻ സൈരന്ധ്രിയുടെ വേഷത്തിൽ കീചകന്റെ ആഗമനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന സംഭവത്തെപ്പറ്റി നമ്മെ ഓർമ്മിപ്പിച്ചേക്കാം.

16. മഹാഭാരതത്തിലെ മാത്സ്യരാജാവായ വിരാടന്റെ ഭാഗം, HPLൽ വംഗസ്പതി മഹാരാജാവിന്റെ ഭാഗവുമായി മാറ്റിയതായി കാണുന്നു.

17. ഈ വിശദാംശങ്ങൾ, മഹാഭാരതത്തിൽ, (V 170-197) പാഞ്ചാലരാജാവായ ദ്രുപന്റെ പുത്രി ശിഖണ്ഡിയായി അംബ പുനർജ്ജനിക്കുന്ന സംഭങ്ങളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

18. HPL, pp. 86-161.

19. HPL, pp. 97-163.

20. ജാവാനീസ് മഹാഭാരത പാരമ്പര്യമനുസരിച്ച്, സെരികണ്ഡി (അഥവാ ശ്രീകണ്ഡി), ദെർപാദരാജാവിന്റെ (ദ്രുപദൻ) പുത്രിയാണ്. ഈ രാജകുമാരി, സംഗ് രാജുനന്റെ (അർജ്ജുനൻ) രണ്ടാം ഭാര്യയുമാണ്. പാണ്ഡവകഥാവൃത്തം വിവരിക്കുന്ന ജാവാനീസ് നിഴൽനാടകങ്ങളിൽ ശ്രീകണ്ഡി, പുരുഷന്മാർക്കുപോലും തോല്പിക്കാനാവാത്ത, പ്രശസ്ഥയായ യോദ്ധാവെന്ന നിലയിലും കഴിവും സാഹസികതയുമുള്ള ധനുർദ്ധാരിയുമായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെടുന്നു. അവളുടെ മുഖം, ബുദ്ധിയും ദൃഢനിശ്ചയവും പ്രസരിപ്പിക്കുന്നു. അവളുടെ ചലനം ത്വരിതം, എന്നാൽ പുരുഷോചിതമല്ല താനും. രാജുനന്റെ അഭാവത്തിൽ, സ്വന്തം വീടിന്റെ സുരക്ഷിതത്വം ഏല്പിക്കാൻ മാത്രം അവൾ ധീരയാണ്. *On the Thrones of Gold*, Three Javanese Shadow Plays, edited with introduction by James R. Brandon, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1970, p. 315, 394 കാണുക.

ശ്രീകണ്ഡി എന്ന നാമരൂപത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശിഖണ്ഡി അഥവാ ശിഖണ്ഡിനി എന്ന നാമം, ശ്രീകണ്ഡി ആയി എന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. ശിഖണ്ഡിനിയിലെ ഒന്നാമത്തെ ശബ്ദം, പ്രാദേശികഭാഷയിലെ വ്യക്തിനാമമായ *സി* ആയി വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെട്ട് ബഹുമാന സൂചകമായ ശ്രീ എന്ന പദത്താൽ ആദേശം ചെയപ്പെട്ടു. J. Gonda, *Sanskrit in Indonesia*, International Academy of Indian Culture, New Delhi, 1973, p. 438 കാണുക. ശ്രീകണ്ഡിയുടെ നാമരൂപം മഹാഭാരതത്തിലെ ശിഖണ്ഡിനിയുടെ പേരിൽ നിന്ന് ഉത്ഭവിച്ചതാണെങ്കിലും, HPLൽ ശ്രീകണ്ഡിയുടെ ഭാഗം സംഗ് രാജുനന്റെ ഭാര്യ, യോദ്ധാവായ രാജകുമാരി എന്നിവരുടേതാണ്; മഹാഭാരതത്തിലെപ്പോലെ ആണും പെണ്ണും ആയ ഒരാളുടേതല്ല. മഹാഭാരതകഥ അനുസരിച്ച്, ഭീഷ്മർ കാശിരാജാവിന്റെ സുന്ദരികളായ മൂന്ന് പെണ്മക്കളെ തട്ടിക്കൊണ്ടുവന്ന്, സത്യവതി രാജ്ഞിക്ക്, അവരുടെ പുത്രനായ വിചിത്രവീര്യനായി സമർപ്പിച്ചു. കന്യകകളിൽ മൂത്തവളായ അംബ, താൻ, സാല്വരാജനുമായി മനസാ പ്രതിശ്രുത വധുവാണെന്ന കാര്യം വെളിപ്പെടുത്തി; അതനുസരിച്ച്, അവൾ അകമ്പടി സമേതം തിരിച്ചയക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ സാല്വരാജൻ അവളെ സ്വീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചു. തിരസ്കൃതയായ കന്യക, തന്റെ ദാരുണാവസ്ഥയ്ക്ക് ഉത്തരവാദിയായ ഭീഷ്മരെ വധിക്കാനുള്ള ശക്തി, അടുത്ത ജന്മത്തിൽ നേടാനുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടെ, തപസ്സനുഷ്ഠിക്കാൻ വനം പൂകി. അവൾ പാഞ്ചാലദേശത്തെ ദ്രുപദരാജാവിന്റെ മകൾ ശിഖണ്ഡിനിയായി പുനർജ്ജനിച്ചു. അവൾ പുരുഷനെന്ന നിലയിൽ വളർത്തപ്പെട്ടു. ദ്രുപദരാജാവ് അവളെ ഹിരണ്യവർമ്മന്റെ പുത്രിക്ക് കല്യാണം കഴിച്ചുകൊടുത്തു. വിവാഹരാത്രിയിലെ വധുവിന്റെ അസ്വസ്ഥത, അവളുടെ

പിതാവിന്റെ രോഷത്തിന് വഴി തെളിച്ചു. തന്റെ പിതാവിന്റെ ദയനീയാവസ്ഥ മനസ്സിലാക്കിയ ശിഖണ്ഡിനി വനം പൂകി. അവിടെ ദയാലുവായ ഒരു യക്ഷൻ താൽക്കാലികമായി അവളുമായി, ലിംഗമാറ്റം ചെയ്യാൻ സമ്മതിച്ചു, പുരുഷനായി മാറിയ ശിഖണ്ഡി സ്വഗൃഹത്തിൽ മടങ്ങിവന്ന് തന്റെ ഭാര്യയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുമാറ് കൃത്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചു. ശിഖണ്ഡി പാണ്ഡവരുടെ ഭാഗത്തു നിന്നു യുദ്ധം ചെയ്തു, യുദ്ധത്തിന്റെ പത്താം ദിവസം ഭീഷ്മരുടെ പതനത്തിന് ഉപകരണമായി. (മഹാഭാരതം, V 170-197, VI 114).

21. HPLൽ (p. 96) പഞ്ചകുമാരൻ (പഞ്ചികുമാരൻ എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു) ധർമ്മവാംഗ്സയുടെ മകനാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. മഹാഭാരതമനുസരിച്ച്, ദ്രൗപദിക്ക് അഞ്ചു പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. യുധിഷ്ഠിരനിൽ നിന്ന് പ്രതിവിന്ധ്യൻ, ഭീമനിൽ നിന്ന് ശ്രുതസോമൻ, അർജ്ജുനനിൽ നിന്ന് ശ്രുതകീർത്തി, നകുലനിൽ നിന്ന് ശതാനീകൻ, സഹദേവനിൽ നിന്ന് ശ്രുതകർമ്മൻ. അവർ നിദ്രയിൽ അശ്വത്ഥാമാവിനാൽ ഹതരായി.

ഉദ്ധരിച്ച കൃതികൾ

Bharata-Yuddha, edited by J.G.H. Gunning. The Hauge: M. Nijhoff, 1903.

Kakawin Bharata-Yuddha, transkripsi dan terjemahan oleh R.M. Sujipto Wirjosupatro. Jakarta: Penerbit Bhrata, 1968.

Hikayat Pandava Lima, diusahakan oleh Khalid Hussain. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, 1964.

The Mahabharata, critically edited by V.S. Suktankar and others, 19 vols. Poona: Bhandarkar Oriental Research Institute, 1933 -1970.

The Mahabharata of Krishna Dwaipayana Vyasa, translated into English prose by Kisari Mohan Ganguly, published by P. C. Roy. 12 Vols. 2nd edition, Calcutta: Oriental Publishing Company, 1962-1963.

The Mahabharata, Vol. I. The Book of the Beginning, translated and edited by J.A.B. van Buitenen. Chicago: The University of Chicago Press, 1973.

Narayan R.K. *The Mahabharata*. Mysore: Indian Thought Publications, 1979.

Rajagopalachari, C. *Mahabharata*, Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan, 22nd edition, 1979.

Sarkar, H.B. *Indian Influence on the Literature of Java and Bali*, Calcutta: The Greater India Society, 1934.

Sorensen, S. *An Index to the Names in the Mahabharata*, Delhi: Motilal Banarsidass, 1963.

Sukthankar V.S. *On the Meaning of the Mahabharata*, Bombay: The Asiatic Society of Bombay, 1957.

Tuuk, H. N. Van Der. Geschiedenis Der Pandawa's naar een Malesich Habsschrist Der Royal Asiatic Society No. 2 in Fol., *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land-en Volkenkunde*, Vol. 21(1875), pp 1-90.

Tuuk H.N. Van Der, Eenige Maleiche Wjang verhalen Toegelicht, *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land-en Volkenkunde*, Vol. 25 (1879), pp. 489-537.

Vaidya, C.V. *The Mahabharata: A Criticism*. Delhi Meher Chand Lachman Das, 1966.

Winstedt, Sir Richard. *A. History of Classical Malay Literature*, Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1969.

വിവർത്തനം - എ. പുരുഷോത്തമൻ, മുംബയ്, ആഗസ്റ്റ് 4, 2004.

Original article in English, Copyright, 1987, S. Singaravelu, all rights reserved. Published in *The Mahabaharata Revisited*, Papers presented at the International Seminar on the Mahabharata organized by the Sahitya Akademi at New Delhi, February 17-20, 1987, edited by R.N. Dandekar (1990).

Malayalam translation, Copyright, 2004, A. Purushothaman, all rights reserved.